

ישראל עזרת

מחפשי הקדוש

"זרע שמשון"

לרבי שמשון חיים נחמני זיע"א

איש כמתנת ידו בכרפת ה' אלקוד וכו'. יש לזקוק אמאי איצטריד מלת "איש" ומהו הכפל של "כמתנת ידו בכרפת ה' אלקוד", ועוד למה התחיל בלשון נסתר ואח"כ בלשון נמצא. וי"ל לפי שיש בעולם ב' מיני אנשים, יש מי שמולד גרם לו שנתנו לו מן השמים עשר ונכסים וכבוד יותר מהצריך לו למחיתו ולמחית אנשי ביתו, וזה נקרא לזה מן המקום שהרי נתחבב למקום מפה שנתנו לו יותר מצרכיו, ויש מן אחר של אנשים שלא נתן להם הקב"ה רק מעט מועד כדי חייתם בצמצום, וזה לא נקרא כ"כ חיב ומשעבד בשביל ממונו למקום, שהרי אדרבא כבר נתחבב המקום לתן לו דין מחיתו, דכתיב "נתנו להם לכל בשר", וכתיב "ומשביע לכל חי" וכו' וכנגד המין השני אמר "איש כמתנת ידו", לפי שנקרא איש, דהינו גביר ואדון כמו איש נעמי, שהרי אין לו רק כדי מחיתו וספוקו ואינו לזה ונכסיו אינם משעבדים, וזה יתן כפי מתנת ידו ולא כפי נכסיו, שהרי לא נתחבב, אמנם כנגד המין הראשון שנקרא לזה ונכסיו נתחבבו, על זה אמר "בכרפת ה' אלקוד", ואמר בלשון נמצא, מפני שמי שגדל מחברו המלוה פותחו על פנקסו ונפר וידוע, ועל זה אמר "בכרפת ה' אלקוד". מה שאין כן המין השני, שאין לו שם, לפי שאינו כרוב בספר של המלוה, וכן הוא האמת שהעשירים נודע שמם בשערים, מה שאין כן העניים, דאבב הננוואתא – נפישו אחי וברחמי וכו' ואבב בזיוני – לא אחי ולא מרחמי. וגברי היכא מיבדקי? (שפת לב ע"א) ופרשי"י "לפתח החנות, שמחלקים בו מזונות ויש שם עשר, הרבה אחים והרבה אוהבים יש, הכל נעשים אוהבים. מרחמי – אוהבים" ע"ש עוד.]

להקשיב לקול הנכון

פרשתנו פותחת (יד, כו-כח): "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה. את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום. והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלקיכם וסרתם מן הדרך" וגו'.

הנה על אף שנוכרו כאן גם ברכה וגם קללה, הבריות נוטים להתיחס בחלחלה לקללה יותר מאשר לשמח בברכה. תחושות אלו ביחס לרתיצה מהקללה אינם חדשות לדור פנה או אחר. מימי עולם הועלו הרהורים אלו (עין במדרשים בפרשתנו). הנושא אף נדון בספרי פסק ויש קהלות שנהגו שהרב עולה לתורה בעלית פרשיות התוכחה, ובקהלות רבות אחרות הנהיגו שהבעל קורא עולה לעליה זו.

[הבדיחה מספרת שנבאי בית הכנסת נגש לאורח החדש ושאל אותו: האם כבודו כהן או לוי? הרים האורח את ראשו פלפל בעיניו ואמר בארשת חשיבות: אני 'שישי'... כלומר, איני כהן או לוי, אך מספיק מכבד כדי שיתנו לי את העליה המכבדת והנחשבת. אמר לו הגבאי: רצונך הוא כבודך. אך להוי ידוע לך שאנחנו בפרשת כי תבוא... מיד קפיץ האורח ואמר, אני כל מה שתבחר, רק לא שישי!]

כמוכן שמדבר בתחושות שונא, והספרים הקדושים מלאים במענה לבטול חששות אלו, ולו מעצם ענינם להביאו לידי התנהגות ישרה ולהתרועע מפני התנהגות רעה; ועוד, שההולך בדרך טובה לא רק שלא יגיעו אליו רעות כלל, אדרבה, ידועים דברי רבותינו ז"ל שקללות אלו טומנים ברכות מפליגות וסגולות עצומות. [הבאנו בעבר בהרחבה את המעשה שספר רבינו ששון מרדכי בעל "קול ששון" זיע"א, בספרו "דבר בעתו" (ח"ב לשבת זכור ופורים), על הילד החולה שקל הקמיעים והרפואות לא עזרו לו, וארע שאמו הניחה בתמימות את פרשת הקללות למראשותיו ורק כך נתרפא כליל מחליו]. וההולך בדרך הרעה, מה יועיל לו אם יתעלם ולא ישמע את הקללות הללו, הרי כפעל יוצא ממעשיו הרעים, תשיגהו הרעה, רחמנא ליצילן. והשם יתברך חפץ רק בטובתנו, ובודאי שלא יקלל אותנו חלילה. ובספרי הדרש ממשילים זאת לאדם הרוכש מוצר וכו' אזהרות בטיחות, שאם חפץ הוא בתקינות המוצר ומכל שכן בשלמות חייו, עיין היטב בדרך ההתרעות והאזהרות ורק טפש יתעלם מהם בעליה שדברים כאלו מדבאים את מצב ורוחו... וכנהג דבורים שמטבע הדברים עשויים להסיר כל חשש.

איה רב רגיש הופך לאבן?

וכאן הבן שואל: אם אלו פני הדברים, איה זה שאותם אונים רגישות המתקשות לשמוע את פרשת הקללות, ועל אף שמדבר בהתרעה ולא בקללה חלילה, ועצם שמיעתה עשויה אף להטיב עם השומע, בכל זאת האזן ממאנת להאזין לדברי האלה והלב מתקשה להכיל את תאורי הפרענות, הכיצד זה שרבים מספיקים להטעין את מחם ולהעמיס על לבם קללות ואלות ושמועות קשות ובשורות רעות פי כמה וכמה קשים מאלו? ולא כמארע חד פעמי של פעם או פעמים בשנה, אלא יום יום, וישנם כאלו גם שעה שעה שקשובים לרדיו ומרתקים לחדשות, צופים במדיה החזותית, ועוקבים אחר כל החדשות בקני הניעס למיניהם וכדומה? שתאורי הסבל והיגון הבוקע מהם קשים פי כמה וכמה מאותם תוכחות הכתובות בתורה, ובפרט שהדבר גלוי וידוע שמנחי התכן בכלי תקשורת אלו עטים לפרסם ביותר בשורות מעציבות, בידועם שהקהל צריך זבל מסעיר יותר מידיעות משמחות. ומדוע אותו לב רגיש אינו בורח מאותם תאורים קשים ומרים המובאים שם? ולא זו בלבד שאינו ממהר לכבות את מקלט הרדיו עם בואה של ידיעה קשה, ואינו מחשיך את המסך, אלא אף מרתק

פרשתנו פותחת (יד, כו-כח): "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה. את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום. והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלקיכם וסרתם מן הדרך" וגו'.

הנה על אף שנוכרו כאן גם ברכה וגם קללה, הבריות נוטים להתיחס בחלחלה לקללה יותר מאשר לשמח בברכה. תחושות אלו ביחס לרתיצה מהקללה אינם חדשות לדור פנה או אחר. מימי עולם הועלו הרהורים אלו (עין במדרשים בפרשתנו). הנושא אף נדון בספרי פסק ויש קהלות שנהגו שהרב עולה לתורה בעלית פרשיות התוכחה, ובקהלות רבות אחרות הנהיגו שהבעל קורא עולה לעליה זו.

[הבדיחה מספרת שנבאי בית הכנסת נגש לאורח החדש ושאל אותו: האם כבודו כהן או לוי? הרים האורח את ראשו פלפל בעיניו ואמר בארשת חשיבות: אני 'שישי'... כלומר, איני כהן או לוי, אך מספיק מכבד כדי שיתנו לי את העליה המכבדת והנחשבת. אמר לו הגבאי: רצונך הוא כבודך. אך להוי ידוע לך שאנחנו בפרשת כי תבוא... מיד קפיץ האורח ואמר, אני כל מה שתבחר, רק לא שישי!]

כמוכן שמדבר בתחושות שונא, והספרים הקדושים מלאים במענה לבטול חששות אלו, ולו מעצם ענינם להביאו לידי התנהגות ישרה ולהתרועע מפני התנהגות רעה; ועוד, שההולך בדרך טובה לא רק שלא יגיעו אליו רעות כלל, אדרבה, ידועים דברי רבותינו ז"ל שקללות אלו טומנים ברכות מפליגות וסגולות עצומות. [הבאנו בעבר בהרחבה את המעשה שספר רבינו ששון מרדכי בעל "קול ששון" זיע"א, בספרו "דבר בעתו" (ח"ב לשבת זכור ופורים), על הילד החולה שקל הקמיעים והרפואות לא עזרו לו, וארע שאמו הניחה בתמימות את פרשת הקללות למראשותיו ורק כך נתרפא כליל מחליו]. וההולך בדרך הרעה, מה יועיל לו אם יתעלם ולא ישמע את הקללות הללו, הרי כפעל יוצא ממעשיו הרעים, תשיגהו הרעה, רחמנא ליצילן. והשם יתברך חפץ רק בטובתנו, ובודאי שלא יקלל אותנו חלילה. ובספרי הדרש ממשילים זאת לאדם הרוכש מוצר וכו' אזהרות בטיחות, שאם חפץ הוא בתקינות המוצר ומכל שכן בשלמות חייו, עיין היטב בדרך ההתרעות והאזהרות ורק טפש יתעלם מהם בעליה שדברים כאלו מדבאים את מצב ורוחו... וכנהג דבורים שמטבע הדברים עשויים להסיר כל חשש.

אלא שבפעל, על אף שהדברים מצד עצמם מתקבלים על הדעת באמת וצדק, אך עדין לא

את עצמו לידיעה ומניח לה להסעיר את מחו ובמקום להשליך את העתון, אצבעותיו ממהרות לרדף להמשך הפתחה בעמוד הבא, מהו אותו גורם הרסני להקשות הלב הרגיש ומה הפח שדוחף אותו לשאב פמיות סבל מתמשכות, המתרחשות בשידור חי, כאן ועכשו, רחמנא ליצילן?

והאם ידיעת חדשות עושים את השומע לאדם טוב יותר? ולא מבעיא לידיעות שאינם נוגעים אליו ישירות (לכאורה...) כפגעי טבע ברחבי העולם, או רשלנות מעשי ידי אדם במדינות מרחקות, אלא אפילו אלו הידיעות המספרות על המתרחש בסביבתו הקרובה, הנה מחקרים שנערכו על ידי חוקרי תקשורת הוכיחו את ההפך מהמצפה ועד כמה שהדבר ישמע מוזר,

ממסקנותיהם מתברר, שרובי ידיעות בנושאי שחיתות או רשלנות, עשויות לעמעם את ההרתעה מהם, לרגמה, רבוי ידיעות שחיתות, תאונות דרכים וכל פיצוץ באלו, לא רק שאינם מרתיעים את האוחזים בהגה ומזהירים את האמונים על הקפה הצבורית, אלא אף מצננים את הרגשות משום שרובי הידיעות בנושאים אלו הופכים את המצב לדבר שבשגרה.

הזכרנו שהקלות הפתובות בספר התורה, ענינם לתקן את האדם ולישר את דרכו, ובעצם ההתעוררות שבשמיעתם מזכה את השומע לברכות מפליגות הטמונות בהם. ובכל זאת, בני אדם חוששים. לעמת זאת, ידיעות של פרענות המופיעות בתקשורת, עצם הידיעה עצמה היא קללה, וכפי שהוכיחו מחקרים רבים שנעשו בתחום התקשורת בשנים האחרונות, מהם עולה פה אחד, שפכל שאמצעים אלו נגישים יותר ובהתאם לצריכה המגברת של ההמון לחדשות, גוברות מחלות הלב והנפש בין הבריות. ובנוסף לזה השחתת המדות בלבו יצרים של שמחה לאיד, וקנאה ושנאה ותחרות בין הבריות, שמעט מזעיר מזה הבאנו בעבר.

ומדוע אנשים בכל זאת להוטים אחר החדשות? ומההסברים המרפזיים לזה, כי לידיעות חדשותיות נגש אדם כדי לספק את סקרנותו, ולא כדי למנוע את התאונה או את הרשלנות הבאה. וכיון שכל הגישה אליה באה מסקרנות, המטררה הושגה בספוק היצור...

גורם ההרתעה...

וכידוע הוראת התורה מטילה על האדם להתייחס לכל צרה שלא תבוא כענש על המעשים הרעים, ורק זה יגרם להסרת הצרה, והדרך לתלות את הצרות בפגעי טבע ומנהגי עולם וכדומה, היא דרך אכזרית, שהתעלמות מהדבר האמתי מביאה צרות נוספות, כמובא ברמב"ם (הלכות תענית פ"א הל' א-ג) עין שם. ואמרו חז"ל (יבמות סג ע"א) "אמר רבי אלעזר בר אבינא, אין פרענות באה לעולם אלא בשביל ישראל, שנאמר (צפניה ג, ו) הכרתי גוים נשמו פנותם, החרבתי חוצותם, וכתוב (פסוק הבא), אמרתי, אך תיראי אותי תקחי מוסר" וגו'. וכהנה דברים רבים בחז"ל ובכתבי הקדש, שכל המתרחש בעולם נועד עבורנו, לעורר אותנו לתשובה, ועלינו לראות שהפרענות תעצר במעגל הראשון, והנגע לא יקרר חלילה למעגל

הקרוב - אלינו, וזאת רק על ידי שנזעק ונתריע ונתעורר בתשובה מתוך ההבנה האמתית הזאת נעצר את גלגל הפרענות בעוד מועד. לפיכך ובהתאם לפסוקים ולמאמרי חז"ל אלו, כאשר הגיעה ידיעה קשה על אסון במקום כלשהו ברחבי העולם, היה היהודי הפשוט מתעטף בצער לבכות את מדת הדין המתוחה בעולם ושופך תפלה בדמעות לעורר את הרחמים.

התנהגות זו לא באה לידי בטוי כאשר ידיעות אלו באות מאמצעי התקשורת, מהיותם באים מצד היצר ועבורת דרך צינורות מסואבים, ונקל ליצר הרע להעלים את התגובה הנכונה להתעוררות מאותם ידיעות, ובמקום התעוררות לתשובה מלנה כל ידיעה קשה בהסברים ובפרשנויות המסיחות את הדעת ומעמעמות את גחלת היראה ומנועים מאדם להתבונן בהצלה האמתית - להבין שהמארע נועד לעורר אותנו, למנוע את האסון הקרוב בעוד מועד על ידי תשובה ופשוט המעשים.

רגמה לכך ממארעות שארעו זה לא מכבר. המציאות מראה ונתנת להוכחה שבתקופת "בין הזמנים" מתרבים אסונות משאר ימות השנה, רחמנא ליצלן. וידועים דברי צדיקים שהגורמים לזה הם ירידה בשמירת ענינים בימי הקנין החמים וכן מפאת חסר התורה בעולם בתקופה זו שפתי המודש אינם מלאים כבימי שגרה, חסרים זכיות והגנה לישראל. אלא שאמצעי התקשורת, דואגים להסביר את המצב על פי גורמים סביבתיים, הקשורים לעונה ולמטלים וכדומה. והנה בחדש האחרון ארע בפרקי זמן קצרים שאוטובוסים התדרדרו לתוך קהל רב וקטלו כמה יהודים עליהם השלום. פאן לא מדבר בחסר זהירות של הולכי הרגל, גם לא של הנהגים, כפי שהוכח, האוטובוסים היו חדישים וגם אין קשר לעונת החפש. אך גם פאן מצאא פרשנות: האוטובוסים היו מסין. בזה התמקדה הידיעה. כך ארע שבמקום שהמח יחשב נכון והלב יבין שהדבר נועד לעורר בתשובה, התעסק צרפן החדשות בסבות הנסיבתיות הללו, והתעלם מהדבר האמתי - חשבון נפש ותקון המעשים.]

ודעת לנבון נקל שבשונה מידעות חדשותיות, הידיעות בתורה בפרשיות התוכחה על פרענויות שלא יבואו, מעוררים לתשובה כאשר אין להם צדדי פרשנויות אחרות, אלא החטא וענשו.

להחריף את הקול בשאגה

מפתיחת פרשתנו עלה ששמיעת דברי תורה, הם ברכה. וגם פסוקי הקללה שבתורה הם דברי תורה, ומעצם זה נחשבים לברכה. לעמת זאת,

הקללה באה עקב אי שמיעה. ומהיותנו חפצים בברכה ונתרדים ומסורבים לקללה, נבחר בברכה בכך שנטה אוננו לדברי התורה ונתרחק מהקללה - מאמצעי תקשורת לסוגיהם, שבנוסף להיותם מצננים את הלהט בעבודת השם ומלאים ברכילות ולשון הרע ופוגעים גם בצפור הנפש העדינה של כל יהודי ומותרים משקעים בלב הגוררות צרות רבות ורעות ברוחניות ובגשמיות, הם גם גוזלים זמן איכות יקר של שמיעת שעורי תורה ולוקחים ברכה מישראל.

ובפרט בעמדנו בפתחו של חדש הרחמים והסליחות, שעל יחס הקרבה שלנו להשם יתברך החל מחדש זה רמזו בפסוק (שיר השירים ו, ג) "אני לדודי ודודי לי" - ראשית תבות "אלול" וסופי תבות עולה מספר ארבעים, והובא ב"משנה ברורה" (בפתיחתו לסימן תקפא) "שהם כנגד ארבעים יום מראש חדש אלול עד יום הכפורים, פי באלו ארבעים יום התשובה מקבלת להיות לבו קרוב אל דודו בתשובה, ואז דודו קרוב לו לקבל תשובתו מאהבה. ועוד סמך מקרא (דברים לו, ו) ומל' ה' אלקיך את' ל'בךך ואת' ל'בבךך - ראשי תבות אלול".

ועוד רמזו בפסוק (עמוס ג, ח) "אריה שאג מי לא יירא" וכתב ב"מטה משה" (סי' תשעח), "אריה" ראשי תבות - אלול ראש השנה יום הכפורים הושענא רבא - שאג, מי לא יירא?! באלו הזמנים, שהחדש הזה הוא זמן מוכן לשבים. לכן הירא דבר ה', בכל החדש הזה ישוב קדם סעודתו וקדם שנתו וישתומם על עצמו ויפשפש במעשיו ולהתודות עליהם ושב ורפא לו".

וככל שנטה אוננו לשאגת הברכה, ונרחיק את עצמינו מקול ענות חלושה של רקודים ומחולות סביב לעגל הזקב, נתברך בברכות התורה, ונזכה לשנה טובה ומברכת.

יהי רצון מלפני השם יתברך שיפתח לבנו בתורתו וישים בלבנו אהבתו ויראתו לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, ונזכה לחיים טובים ומאשרים ולרפואה שלימה לכל חולי עמו ישראל ובכללם לשושנה בת טובה לכל הישועות ברוחניות ובגשמיות, שבע שמחות וכל טוב סלה

משיחות המגידים שליט"א

הגיש משה אליהו ש. (טל' 050.4125611)

שבת שלום ומברך

מגולת לנשמינו • יצאנו לנשם נשע נר

כתב רבינו החיד"א ב"עבודת הקדוש" (ספרו ליאר ח) "להצלחה ולשמירה, ויאמר מוזכור לדוד ה' אורי וישעי (תהלים פרק לו) בלו אחר כל תפלה מהשמונה עשרה, מראש חדש אלול עד מוצאי יום הכפורים, וכן בהושענא רבא. וכן הוא מנהג בעיר הקדש הברון שהשליח צבור אומר אותו אחר עלינו לשבח וכו' בקול רם. ומה טוב לאומרו כל השנה אחר שמונה עשרה. ולפחות כל יום האומרו בכונה אחר תפלת שחרית ומצא חיים".

פלאות הבורא ית"ש • למה הפבר פבר?

הפבר הוא האיבר הפנימי הגדול ביותר בגוף האדם ומשקלו באדם מבגר ב-1.400 גרם (קרוב לקילו וחצי). ועל דרך האמור בנחיצותו העצומה של הפבר לחיי הברואים, הבורא ית"ש עשא גדול, שאם חלילה הפבר עצמו יפגע, רחמנא ליצלן, מפאת גדלו נתן לברות את החלק הפגוע (עד לכשלושה רבעים מהפבר) והפבר ימשיך לתפקד בבריאות. זאת ועוד, הבורא ית"ש בחסדיו המרבים עשה את הפבר עם יכלת לחדש את עצמו, ולכן עם הזמן שוב יתחדש הפבר, יצמח ויגדל עד לגדלו המקורי. לאחרונה התפרסם מחקר, שהפבר מחדש את עצמו מעת לעת, והוקנה לא משפיעה עליו, כך שבכל גיל ובכל נקודת זמן, עקב ההחלפה המתמדת של תאי הפבר, גילו אינו עולה על יותר משלוש שנים ועל כל פנים, חלקם הגדול של התאים בפבר חדש. וכשם שעד היום לא עמדו על סודו של הפבר ודרכי תפקודו, כך גם מצבו ואי הודקנותו מסתורית, שלמעלה מן ההבנה. וגם כאשר רחמנא ליצלן נפגע הפבר עד לבלי תקנה ומפרסמת הפגיעה בפבר מהפרוזה במשקאות חריפים, נתן הבורא ית"ש תבונה לבני אדם להשתיל בחולה פבר חדש.

להצלחה יונה בן בנימין • ענבל בת דבורה לרפואת מלכה בת מארי ורחמויה • שלום בן אסתר • נועם בן דוד • דבורה בלומה בת פרינה • לייגה הגון עמרם בן סוניה • אברהם בן רחל • אברהם דוד בן חנה חנינה • אליהו כמלוף בן הרב הגאון יוסף חיים • לעילוי נשמות יקות זוהר בת זימול עיזיה ע"ה. פליסיה בת מרים ע"ה. נתנאל יאיר בן הרב ניסים.

נתן להודיד באתר בית הנסות www.hv5t.org לתרומות והנצחות info@hv5t.org אפרים ורחיה עובדיה הי"ו טל' 3475998229. לתנובות, הערות ונקלבת תגליון באימיל mas189514@gmail.com